

*Analys av
allsvenska klubbarnas
ekonomi 2006*

**Svenska Fotbollförbundet
Kjell Sahlström**

Innehåll

	Sida
Klubbarnas resultat	3
Klubbarnas intäkter	5
Klubbarnas kostnader	10
Klubbarnas spelartransfer	14
Eget kapital, soliditet samt Elitlicensen i korthet	16
Samband mellan klubbarnas kostnader och tabellposition 2006	19
Bolagiseringstrender	20
Sammanfattning	21

Analys av de allsvenska klubbarnas ekonomi 2006

Svenska Fotbollförbundet har kartlagt det ekonomiska utfallet i de allsvenska klubbarnas för år 2006. Kartläggningen bygger på uppgifter inrapporterade av de allsvenska klubbarna samt deras årsredovisningar/årsbokslut, vilka är reviderade av auktoriserade eller godkända revisorer.

Obs! Samtliga belopp i tabeller nedan i mkr om ej annat anges.

De allsvenska klubbarnas resultat

De samlade ekonomiska resultat för de allsvenska klubbarna var år 2006 det bästa någonsin. De Allsvenskan klubbarna redovisade år 2006 sammantaget ett överskott uppgående till 95,4 mkr (2005: + 15,0 mkr). I detta resultat ingår ett överskott från spelaromsättning (spelarförsäljningar och spelaruthyrning minus såväl direkt kostnadsförda spelarförvärv som avskrivningar balanserade spelarförvärv samt spelarinhyrning) på 64,1 mkr (2005: 74,0 mkr).

År 2006 deltog ingen klubb i Champions League (C.L), vilket heller inte någon gjorde åren 2001 – 2005. Detta innebär att Champions League inte påverkat det ekonomiska resultatet för de Allsvenska klubbarna under de senaste sex åren.

Resultat från verksamheten exklusive spelaromsättning redovisade ett överskott - 26,0 mkr (2005 – 59,0 mkr), vilket är en förbättring med 90,3 mkr jämfört med år 2005.

Resultatets beståndsdelar 2006, mkr

	<u>2006</u>	<u>2005</u>	<u>2004</u>
Driftresultat	+ 34,1	- 49,5	- 1309
Spelaromsättning	+ 64,1	+ 74,0	+ 10,8
Finansnetto	- 0,1	+ 2,3	- 4,1
Resultat före extraord & bokslutsdispositioner	+ 98,1	+ 26,8	- 7,2
Extraordinära poster & bokslutsdispositioner	+ 0,1	- 11,8	+ 2,4
Inkomstskatt	- 2,8	+/- 0,0	+ 0,5
Redovisat resultat	+ 95,4	+ 15,0	- 4,3

Tabell 1

Av de 14 Allsvenska klubbarna redovisade 13 klubbar överskott och 1 klubb underskott 2006. Föregående år redovisade 11 klubbar överskott och 3 klubbar underskott. Halmstads BK har redovisat underskott de båda senaste åren.

Såväl resultat som driftresultat varierar kraftigt mellan klubbarna. Av tabell 2 framgår respektive resultat per klubb. I driftresultatet är spelaromsättningsnetto, räntenetto och dispositioner exkluderade. I spelaromsättningsnetto ingår i resultaträkningen redovisade spelarförsäljningar och spelarköp, avskrivningar avseende balanserade utgifter för spelarförvärv samt spelaruthyrning och spelarinhyrning, se vidare nedan.

Resultat per allsvensk klubb 2006, mkr

		Redovisat resultat	Drift- resultat	Spelarom- sättning	Finans- Netto	E o poster samt bokslidisp &skatt
Malmö FF	1)	+ 37,8	+ 8,6	+ 27,1	+ 2,1	0,0
AIK	2)	+ 16,2	+ 12,9	+ 2,0	- 0,7	+ 2,0
Helsingborgs IF	3)	+ 7,6	+ 14,9	- 5,3	- 1,0	- 1,0
IF Elfsborg	4)	+ 7,0	+ 9,5	- 2,4	- 0,1	0,0
BK Häcken	5)	+ 5,8	+ 5,0	+ 0,5	+ 0,2	+ 0,1
Djurgården	6)	+ 5,6	- 4,7	+ 12,6	0,0	- 2,3
Kalmar FF	7)	+ 4,3	+ 5,2	- 1,1	+ 0,2	0,0
GAIS	8)	+ 4,0	+ 4,7	- 0,5	- 0,2	0,0
Hammarby	9)	+ 3,9	- 4,0	+ 9,4	0,0	-1,5
Östers IF	10)	+ 3,0	+ 3,1	+ 0,1	- 0,2	0,0
Örgryte IS	11)	+ 1,2	- 8,6	+ 10,5	- 0,7	0,0
IFK Göteborg	12)	+ 0,8	- 6,8	+ 8,4	- 0,8	0,0
Gefle IF	13)	+ 0,3	+ 1,8	- 1,5	0,0	0,0
Halmstads BK	14)	- 2,1	- 7,5	+ 4,3	+ 1,1	0,0
* Allsvenskan totalt		+ 95,4	+ 34,1	+ 64,1	- 0,1	- 2,7

Tabell 2

De redovisade resultaten avser för flersektionsklubbar fotbollsverksamheten, och för koncerner de delar av koncernerna som avser fotbollsverksamhet.

Eventuella dotterbolag som ej anses bedriva fotbollsverksamhet ingår därför ej.

Detta innebär att resultaten avser följande:

- 1) Malmö FF:s fotbollsverksamhet (flersektionsförening)
- 2) AIK Fotboll AB i sin helhet (moderbolaget)
- 3) Helsingborgs IF i sin helhet med koncernredovisning (ensektionsförening)
- 4) IF Elfsborg i sin helhet (ensektionsförening)
- 5) BK Häcken i sin helhet (ensektionsförening, inklusive Gothia Cup)
- 6) Djurgårdens Elitfotboll AB i sin helhet med koncernredovisning inklusive Djurgården Fotboll Försäljning AB
- 7) Kalmar FF i sin helhet (ensektionsförening)
- 8) GAIS´ fotbollsverksamhet med koncernredovisning (flersektionsförening)
- 9) Hammarby Fotboll AB i sin helhet med koncernredovisning inklusive Hammarby Merchandise AB
- 10) Östers IF i sin helhet (ensektionsförening)
- 11) Örgryte IS´ fotbollsverksamhet (flersektionsförening)
- 12) IFK Göteborgs fotbollsverksamhet med koncernredovisning
- 13) Gefle IF:s fotbollsverksamhet (flersektionsförening)
- 14) Halmstads BK i sin helhet (ensektionsförening)

Det största överskottet 2006 redovisade Malmö FF med 37,8 mkr, främst tack vare ett spelaromsättningsnetto + 27,1 mkr, vilket också var det högsta spelaromsättningsnettot bland de Allsvenska klubbarna.

Det nästa största överskottet redovisade AIK, som var tillbaka i Allsvenskan efter ett år i Superettan, med + 16,2 mkr, varav + 12,9 mkr var driftresultat exklusive spelarnetto, finansnetto och extraordinära poster.

Helsingborgs IF redovisade det högsta driftresultatet, + 14,9 mkr, vilket med råge kunde finansiera det högsta negativa spelaromsättningsnettot.

Halmstads BK redovisade det största driftunderskottet, - 7,5 mkr, vilket till största delen dock kunde finansieras av ett positivt spelaromsättningsnetto. Detta räckte

dock inte för att undvika för Halmstads BK att som enda klubb redovisa negativt resultat år 2006, - 2,1 mkr. Underskottet har dock jämfört med föregående år minskat för Halmstads BK, då det var - 3,9 mkr.

Se vidare nedan avsnitt om Eget kapital och soliditet i föreningarna.

Generellt har driftsresultaten årligen successivt förbättrats sedan år 2001, med avbrott för år 2005.

Den stora förbättringen av driftsresultatet år 2006 jämfört med år 2005 beror till största delen av det nya TV-avtal som tecknades under år 2006. Eftersom detta avtal löper på flera år med samma ersättning per år är det givetvis viktigt för klubbarna att ta tillvara den möjlighet att skapa en långsiktigt god ekonomi som detta avtal gett, och inte frestas att omgående anpassa den löpande driftskostnadsnivån (vilka ofta har en tendens att vilja öka årligen oavsett intäktsutvecklingen) efter dessa momentant ökade intäkter.

Det är givetvis strategiskt viktigt att de allsvenska klubbarna är mindre beroende av spelarförsäljning till utlandet och/eller intäkter från internationellt cupspel, så att de därmed mer kan styra sin egen ekonomi utan att vara beroende av tillfälliga intäkter. Detta innebär ett lägre ekonomiskt risktagande i klubbarna, vilket i sin tur bör underlätta finansieringen av verksamheten i samverkan med klubbarnas intressenter.

Givetvis är det alltid mycket viktigt att kvalificera sig och nå framgångar i de UEFA:s klubb tävlingar p. g. a. de stora TV-ersättningar, UEFA-ersättningar och publikintäkter som är möjliga där, förutom möjligheten att exponera sina spelare för en internationell marknad. Att bygga stora delar av finansieringen av den ordinarie driften av verksamheten på detta har genom åren dock visat sig innebära stora risker.

De allsvenska klubbarnas intäkter

De allsvenska klubbarnas intäkter (exklusive ränte- och andra kapitalintäkter samt extraordinära intäkter) uppgick 2006 till 926 mkr (2005: 746 mkr) vilket var en ökning med 180 mkr, eller 24 %. Här ingick spelarförsäljningar och spelaruthyrningar brutto med 141 mkr (2005: 135 mkr). Exklusive spelarförsäljningar och spelaruthyrningar var intäktsökningen drygt 28 %.

Allsvenska föreningarnas totala intäkter åren 1997 – 2006, mkr

	<u>1997</u>	<u>1998</u>	<u>1999</u>	<u>2000</u>	<u>2001</u>	<u>2002</u>	<u>2003</u>	<u>2004</u>	<u>2005</u>	<u>2006</u>
Drift	262	308	318	382	500	518	549	595	611	785
Champions league	44	0	61	52	0	0	0	0	0	0
Spelarförsäljning	103	131	86	95	166	58	66	64	135	141
* Totalt	409	439	465	529	666	576	615	659	746	926
* Genomsnitt/förening	29,2	31,2	33,2	37,8	47,6	41,1	43,9	47,1	53,2	66,1
* Drift i % av totalt	64 %	70 %	68 %	72 %	75 %	90 %	89 %	90 %	82 %	85 %
* Tillväxttakt totalt %	18 %	7 %	6 %	14 %	26 %	-13 %	7 %	7 %	13 %	24 %

Tabell 3

Intäkterna från driften av verksamheten (exklusive C.L. och spelarförsäljningar) ökade således med 174 mkr mellan 2005 och 2006. Dessa driftsintäkter har mellan åren 1994 och 2001 legat stabilt omkring 70 % av de totala intäkterna.

År 2002 förändrades denna nivå så att driftsintäkterna under de följande tre åren 2002 – 2004 uppgick till omkring 90 % av de totala intäkterna, för att år 2005 sjunka till 82 % och år 2006 åter stiga till 85 %.

Driftsintäkternas högre andel av de totala intäkterna under de senaste fem åren förklaras till viss av att ingen svensk klubb deltagit i Champions League under de sex senaste åren. Under åren 2001, 2005 och 2006 fick dessutom förhållandevis höga intäkter från spelarförsäljningar effekten att driftsintäkternas andel av de totala intäkterna blev lägre i förhållande till de mellanliggande åren.

Beroendet av spel i C.L har således minskat under de fem senaste åren. Även beroendet av spelarförsäljningar har minskat. I alla fall om man tar hänsyn till redovisat resultat ovan och det faktum att en stor del av kostnaderna i spelaromsättningen är ersättningsspelare för dem som sålts, varför man bör tänka lite i nettotermer vid analysen av spelaromsättningsintäkter.

Tillväxttakten, här mätt som de totala intäkternas ökning, varierar mellan åren beroende av spel i C.L (tyvärr under senare år inte så vanligt förekommande) och enstaka större spelarförsäljningar till utländsk storklubbar.

Den totala tillväxttakten under de senaste 10 åren har varit 166 % (de totala intäkterna år 1996 var 347 mkr), eller årligen sedan 1997 10 %.

Intäktsjämförelse mellan åren 2006 och 2005, mkr

I denna jämförelse inkluderas också ränteintäkter och andra kapitalintäkter

	<u>2006</u>	<u>Andel</u>	<u>2005</u>	<u>Andel</u>	<u>Förändring</u>	<u>Förändr mkr</u>
Publik	225,3	24 %	195,7	26 %	+ 15 %	+ 29,6
Reklam & sponsring	259,9	28 %	192,1	25 %	+ 35 %	+ 67,8
Tips- och mediamedel	175,5	19 %	92,3	12 %	+ 90 %	+ 83,2
Lotteri	3,1	0 %	3,9	1 %	- 20 %	- 0,8
UEFA-cup	6,6	1 %	15,3	2 %	- 57 %	- 8,7
Bidrag	12,1	1 %	13,8	2 %	- 12 %	- 1,7
Gothia Cup	52,8	6 %	54,7	7 %	- 3 %	- 1,9
Övrigt	49,8	5 %	43,3	6 %	+ 15 %	+ 6,5
* Summa drift exkl C.L.	785,1	84 %	611,1	81 %	+ 28 %	+ 174,0
Champions League	0,0		0,0			
Spelarförsäljning & uthyrning	140,8	15 %	135,2	18 %	+ 4 %	+ 5,6
* Totalt exkl finans. Intäkter	925,9	99 %	746,3	99 %	+ 24 %	+ 179,6
Finansiella intäkter	5,2	1 %	5,3	1 %	- 2 %	- 0,1
** Totalt inkl finans. Intäkter	931,1	100 %	751,6	100 %	+ 24 %	+ 179,5

Tabell 4

Den största ökningen i kronor svarade tips- och mediamedel för med 83,2 mkr. Tips- och mediamedel inkluderar alla de ersättningar avseende allsvenskt och svenskt cupspel som föreningarna får dels via Svensk Elitfotboll (SEF), från Svenska

Spel, TV och gemensamma marknadsprojekt, och dels via Svenska Fotbollförbundet avseende Tipselitmedel.

Ökningen beror av det nya TV-avtalet som tecknades under år 2006.

Den näst största ökningen i kronor kommer från reklam- och sponsring, med 67,8 mkr. Av denna ökning beror 29,5 mkr av att Djurgårdens intäkter från reklam och sponsring från och med år 2006 ingår i redovisningen då dessa intäkter ingår i Djurgårdens Elitfotboll AB och tidigare inte ingick i Djurgårdens Fotboll FF: siffror. Förändringen av vilka klubbar som deltar i Allsvenskan mellan olika år förklarar 15 mkr av ökningen av intäkterna från reklam och sponsring. Justerat för dessa två omständigheter var den jämförbara ökningen 23,2 mkr, eller 12 %.

Av spelarförsäljningarna 140,8 mkr härrör 46 %, eller 64,3 mkr från Djurgården och Malmö FF. Intäktsnivån från spelarförsäljningar har under år 2006 legat kvar på den högre nivå som år 2005 nåddes i förhållande till åren 2002-2004, och åren 1999-2000 dessförinnan. Det återstår att se om år 2005 och år 2006 är ett trendbrott eller bara enstaka år. Som redan omnämns ovan bör utvecklingen av intäkterna från spelarförsäljningar ses tillsammans med utvecklingen av kostnaderna för spelarförvärv då det ibland kan röra sig om nödvändiga ersättningsförvärv vid en spelarförsäljning.

Den omläggning av strategin som under senare år skett i många klubbar genom att man inte längre kalkylerar med netton från internationella spelarförsäljningar för att finansiera den löpande driften av verksamheten, antas tillsvida vara bestående. Eventuella intäkter från internationella större spelarförsäljningar betraktas idag mer som nytillskott som kan skapa en buffert men även finansiera öronmärkta satsningar.

Det allsvenska publiksnittet uppgick till 9.423 åskådare per match, vilket är i snitt 781 åskådare fler än under föregående år. I sammanhanget bör dock noteras att att publiksnittet i Superettan under år 2006 minskade med 986 åskådare per match till 2.105 åskådare. Förklaringen till detta är främst att AIK, som med snittet i Allsvenskan år 2006 21.434 åskådare per hemmamatch hade de överlägset högsta publiksiffrorna, och som under år 2005 hade i snitt 11.871 åskådare per hemmamatch i Superettan.

Genom AIK:s återkomst till Allsvenskan skapades också förutsättningar för ökade publiksiffror även på de bortamatcher som klubben spelade, främst då derbymatcherna.

Eftersom det allsvenska publiksnittet ökade med 9 % men publikintäkterna ökade med 15 % kan man beräkna att entréavgifterna till de allsvenska matcherna under år 2006 höjts med i genomsnitt 6 %. Viss osäkerhet i denna beräkning av entréavgiftshöjningen råder dock med hänsyn till eventuella förändringar av säsongskortsinnehavares faktiska besök på arenorna, där ett eventuellt ökad underutnyttjande av säsongskorten får konsekvensen att entréavgifterna ser ut att öka mer än vad den faktiskt gjort.

Det starka publikintresset för Allsvenskan har således ökat ytterligare under år 2006.

Förmodligen har den ökade televiseringen av fotbollsmatcher året runt hjälp till att förstärka fotbollsintresset i Sverige. Förbättrade arrangemang vid matcher och bättre komfort på arenorna har även gjort att det blivit mer attraktivt att se fotboll på plats, samt förstås ett attraktivt spel på planen med bra såväl inhemska som utländska spelare.

**Intäkter per klubb inklusive finansiella intäkter 2006 & 2005
inklusive & exklusive spelarförsäljningar, mkr.**

	År 2006	År 2006	År 2005	År 2005
	Intäkter inkl	Intäkter exkl	Intäkter inkl	Intäkter exkl
	<u>Spelarförsäljn</u>	<u>spelarförsäljn</u>	<u>Spelarförsäljn</u>	<u>spelarförsäljn</u>
Malmö FF	120,7	80,7	128,7	88,6
Djurgården	102,1	77,8	77,7	44,6
BK Häcken	94,4	84,1	77,0	76,6
AIK	91,7	83,8	Superettan	Superettan
Hammarby	90,9	76,5	71,2	63,7
Helsingborgs IF	83,4	79,5	51,7	48,3
IFK Göteborg	70,5	55,7	76,2	62,9
IF Elfsborg	68,1	67,7	53,9	47,1
Örgryte IS	41,2	29,9	35,6	26,1
Halmstads BK	40,7	34,6	39,8	39,7
Kalmar FF	39,3	38,0	30,1	30,1
GAIS	34,3	30,3	Superettan	Superettan
Östers IF	32,2	30,1	Superettan	Superettan
Gefle IF	21,6	21,6	16,2	16,1
Landskrona BoIS	Superettan	Superettan	37,6	27,0
GIF Sundsvall	Superettan	Superettan	36,4	29,1
Assyriska FF	Superettan	Superettan	19,5	16,5
* Allsvenskan totalt	931,1	790,3	751,6	616,4

Tabell 5

BK Häckens intäkter inkluderar Gothia Cup med 52,8 mkr. Om dessa intäkter exkluderas för BK Häcken uppgår föreningens intäkter till 41,6 mkr, vilket placerar dem i en annan kategori av klubbar.

Man kan bl.a. notera att Malmö FF:s intäkter, som var de särklassigt högsta för andra året i rad, var nästan sex gånger så stora som nu i Allsvenskan etablerade Gefle IF:s intäkter. Som redan omnämnts ovan beror 29,5 mkr av Djurgårdens ökade intäkter av att man strukturerat om verksamheten genom att bolagisera och lägga in reklam- och sponsringsverksamheten i koncernen.

Dessa båda klubbar är dock de två som är mest beroende av spelarförsäljningar för sina intäkter.

Man kan vidare konstatera att en tendens till en skiktning inom allsvenskan som fanns redan åren 2003 – 2005 verkar bestå, där fem klubbar år 2006 hade en omsättning exklusive spelarförsäljningar (och exklusive Gothia Cup) mellan 76,5 mkr och 80,7 mkr. Av dessa klubbar finns tre i Stockholmsområdet, en i Malmö och en i Helsingborg.

Närmast efter dessa fem kommer 2006 års Svenska Mästare IF Elfsborg, som bl.a. tack vare den nya arenan Borås Arena lyckats höja sina driftsintäkter, och som om man lyckas fortsätta intäktstillväxten under år 2007 kan komma i kapp de övriga fem.

Därefter följer IFK Göteborg, som nu inte längre finns med i kategorin klubbar med högsta driftsintäkter.

Fem klubbar har intäkter exklusive spelarförsäljningar mellan 29,9 mkr och 38,0 mkr.

Gefle IF nådde bara 21,6 mkr i intäkter exklusive spelaromsättning, men lyckades trots det att etablera sig som Allsvensk lag genom att nu ha spelat två säsonger i rad i Allsvenskan.

Hur höga intäkter som krävs för att etablera sig på riktigt som föreningen inom den europeiska klubb fotbollen kan ingen med säkerhet naturligtvis svara på. Under år 2006 blev Djurgården utslagna av MFK Ruzomberok i Champions Leagues kvalomgång 2, IFK Göteborg utslagna av FC Derry i UEFA-cupens kvalomgång 1, Gefle IF utslagna av Llanelli AFC i UEFA-cupens kvalomgång 1, samt Åtvidabergs FF utslagna av Grasshoppers Club i UEFA-cupens omgång 1.

Den klubb som klarade sig bäst var alltså en Superettan klubb, Åtvidabergs FF, med mycket låga intäkter, tätt följd av bl.a. den allsvenska klubb som hade lägst intäkter i Allsvenskan, Gefle IF.

Föregående år blev Malmö FF utslagna av FC Thun i Champions Leaguekvalet, och Djurgårdens IF FF utslagna av Cork City FC i UEFA-cupkvalet, samtidigt som dock Halmstads BK kvalificerade sig för UEFA-cupens gruppspel.

Kanske är det trots allt inte bara pengarna som styr vilka klubbar som når de sportsliga framgångarna, utan även andra faktorer som avgör framgångarna ute på planen, även om rejäla intäkter givetvis underlättar om man vill nå sportsliga framgångar givet att allt annat i förutsättningar är lika.

Kännetecknande för klubbarna på den omsättningsmässigt (exklusive spelarförsäljningar och exklusive Gothia Cup) övre halvan är dels att de är från större städer eller regioner, där intäktspotentialen är större, t ex är tre av klubbarna från Stockholm och en från Göteborg, och en från Malmö FF, en från Helsingborg och en från Borås. Dessa klubbar deltar också oftare i UEFA:s klubb tävlingar, och som en följd av detta säljer oftare spelare till den internationella spelarmarknaden.

Man kan således se att en fortsatt tendens till skiktning där några av klubbarna, delvis p. g. a. förutsättningar som ger möjligheter, bygger sin organisation och verksamhet för att regelbundet kunna delta i UEFA:s klubb tävlingar, samtidigt som övriga föreningar är i en annan utvecklingsfas där det mer handlar om att etablera sig som allsvenska föreningar, för att längre fram kunna höja ambitionsnivån ytterligare.

Allsvenska klubbarnas kostnader

De allsvenska klubbarnas kostnader (inklusive- ränte- och andra kapitalkostnader samt exklusive extraordinära kostnader, bokslutsdispositioner och skatt) uppgick år 2006 till 833,2 mkr (2005: 704,0 mkr) vilket var en ökning med 18 %. Kostnaderna ökade således mindre än intäkterna, som ju ökade med 24 %, se vidare ovan.

Av kostnaderna svarade föreningarnas totala personalkostnader (exklusive övergångsersättningar) under 2006 för drygt hälften med 420,8 mkr (2005: 370,7 mkr). Detta innebär en ökning av personalkostnaderna med 13,5 % jämfört med år 2005. Före elitlicensens införande mellan åren 2000 och 2001 var denna ökning närmare 17 %. Personalkostnadernas ökningstakt har bromsats sedan elitlicensens införande och var under åren 2002 – 2005 mellan 1 % och 3 %, för att åter börja öka med 6 % år 2005 och hela 13 % år 2006.

Observera här att AIK, som har förhållandevis höga personalkostnader spelade i Superettan år 2005, varför den genomsnittliga ökningen per jämförbar klubb (som alltså spelat i Allsvenskan två jämförande år) kan bedömas varit cirka 9 % år 2006, och 9 % år 2005.

Kostnadsjämförelse mellan 2006 och 2005, mkr

	<u>2006</u>	<u>Andel</u>	<u>2005</u>	<u>Andel</u>	<u>Förändring %</u>	<u>Förändring mkr</u>
Match- & träning	114,0	14 %	108,6	15 %	+ 5 %	+ 5,4
Personalkostnader	420,8	50 %	370,7	50 %	+ 13 %	+ 50,1
Administration	35,6	4 %	28,8	4 %	+ 24 %	+ 6,8
Reklam & sponsring	74,4	9 %	42,6	6 %	+ 75 %	+ 31,8
Lokaler	15,4	2 %	11,6	2 %	+ 33 %	+ 3,8
Gothia Cup	40,0	5 %	44,5	6 %	- 10 %	- 4,5
Övrigt	40,3	5 %	27,3	4 %	+ 48 %	+ 13,0
* Summa drift kostnader	740,5		634,1			
Spelarförvärv & -inhyring	36,3	4 %	33,9	4 %	+ 7 %	+ 2,4
Avskrivningar spelarförvärv	40,4	5 %	27,3	4 %	+ 48 %	+ 13,1
Övriga avskrivningar	8,3	1 %	5,7	1 %	+ 46 %	+ 2,6
Finansiella kostnader, skatt m m	5,4	1 %	3,0	0 %	+ 80 %	+ 2,4
Extraord kostn, boksl.disp & skatt.	5,1	0 %	32,6	4 %	-84 %	- 27,5
Champions League	0,0		0,0			
* Totalt	836,0	100 %	736,6	100 %	+ 13 %	+ 99,4

Tabell 6

De ökade administrationskostnaderna förklaras främst av att AIK spelade i Superettan år 2005, men i Allsvenskan år 2006.

De ökade kostnaderna för reklam & sponsring skall ses tillsammans med, och som en följd av de ökade reklam- & sponsorintäkterna ovan. Netto ökade resultatet från reklam och sponsring med 36,0 mkr. Detta innebär att vinstmarginalen på de ökade intäkterna kan beräknas till + 113 %, vilket kan jämföras med vinstmarginalen på de totala intäkterna från sponsring och reklam, som uppgår till + 249 %. Tesen att marginalintäkterna ofta är förenade med marginalkostnader som innebär lägre vinstmarginal verkar gälla för försäljning av sponsring och reklamutrymmen.

Av avsnittet ovan angående intäkter framgår att betydande spelarförsäljningar skedde år 2006, liksom under föregående år. Detta skapade såväl behov av att förvärva ersättare som möjligheter att finansiera detta, vilket förklarar såväl de ökade kostnaderna för spelarförvärv som de ökade avskrivningarna spelarförvärv.

Extraordinära kostnader och bokslutsdispositioner har under år 2006 återgått till normala nivåer, främst beroende av att det under år 2005 gjordes reserveringar avseende pågående skattefrågor.

Spelarlönernas utveckling (exkl. sociala avgifter) de åtta senaste åren framgår av uppställningen nedan.

Ökningen av spelarlöner mellan år 2005 och 2006 kan endast till cirka 4 mkr förklaras av att andra klubbar spelade i Allsvenskan år 2006. Spelarlöneökningen för jämförbara klubbar uppgick alltså till 7,6 % år 2006.

Noteras bör att spelarlönerna ökade med hela 19,0 % mellan år 2004 och år 2005, trots att AIK, som hade förhållandevis höga spelarlöner år 2004, spelade i Superettan år 2005. Ökningen av spelarlöner för jämförbara klubbar var således högre än 19,0 % mellan år 2004 och år 2005.

Spelarlöner följande är i båda tabellerna exklusive sociala avgifter.

Spelarlönernas utveckling, inkl C.L, 1999-2006, mkr

	<u>1999</u>	<u>2000</u>	<u>2001</u>	<u>2002</u>	<u>2003</u>	<u>2004</u>	<u>2005</u>	<u>2006</u>
Spelarlöner	136,5	144,5	147,0	152,8	155,6	156,6	186,3	204,4
Drift exkl räntor o spel.förv	426,1	492,9	574,4	569,1	572,0	599,9	595,3	708,8
Ökning spelarlöner	33,4%	5,9%	1,7%	3,9%	1,8%	0,6%	19,0%	9,7%
Spelarlönens andel av drift	32,0%	29,3%	25,6%	26,9%	27,2%	26,1	31,2%	28,8%

Tabell 7

Notera att i driftskostnaderna ingår ej räntekostnader, kostnader för spelarförvärv, avskrivningar spelarförvärv samt kostnader för Gothia Cup.

Under de senaste åtta åren har spelarlönerna exkl sociala avgifter inklusive C.L ökat med 99 %. Spelarlönernas andel av driftskostnaderna har från år 1999 minskat från 32,0% till år 2006 28,8 %, efter att ha varit 31,2 % år 2005.

Införande år av Elitlicensen torde här ha haft en stor betydelse för att lönekostnadsutvecklingen kunde dämpas.

Det är rimligt att anta att en normalklubb har en viss del av kostnaderna som är fasta och som inte påverkas så mycket av om intäkterna ökar, vilket innebär att intäktsökningar kan skapa ett större utrymme för spelarlöner, vilket i sin tur kan öka spelarlönernas andel av driftkostnaderna utan att det behöver vara något onaturligt och dramatiskt. Som jämförelse kan nämnas att i de större europeiska ligorna, med väsentligt högre intäkter än allsvenskan, kan spelarlönernas andel av driftskostnaderna vara i nivån dubbelt så höga som i Allsvenskan.

Spelarlönernas utveckling, exkl C.L, 2000-2006, mkr

	<u>2000</u>	<u>2001</u>	<u>2002</u>	<u>2003</u>	<u>2004</u>	<u>2005</u>	<u>2006</u>
Spelarlöner exkl C.L.	134,9	147,0	152,8	155,6	156,6	186,3	204,4
Driftkostn exkl räntor, spelarförv & C.L	475,7	574,4	569,1	572,0	599,9	595,3	708,8
Ökning spelarlöner exkl C.L	11,1%	9,0%	3,9%	1,8%	0,6%	19,0%	9,7%
Spelarlönens andel av drift exkl C.L	28,3%	25,6%	26,9%	27,2%	26,1%	31,2%	28,8%

Tabell 8

Under de senaste sex åren har inget svenskt lag deltagit i Champions League.

Av ökning år 2001 med 9,0 % beror 6,9 %-enheter av att Malmö FF och Djurgårdens IF FF spelade i Allsvenskan år 2001 och i Superettan år 2000.

Av ökning år 2006 med 9,7 % beror 2,1 %-enheter av att andra klubbar spelade i Allsvenskan år 2006 jämfört med år 2005.

Den kraftiga ökningen år 2005, som sedan inte följts av lika kraftig ökning år 2006 då intäkterna verkligen ökade rejält, kan möjligen förklaras av att klubbarna haft förväntningar på ett nytt och bättre TV-avtal år 2006, vilket man började diskontera redan år 2005 för att försöka förbättra sin sportsliga position före det att konkurrenterna började förstärka sina spelartrupper.

Den genomsnittliga beräknade spelarlönen uppgick till 55.303 kr/månad vid 12 månaders anställning och antaget 22 spelare i snitt per allsvensk spelartrupp (2005: 50.406 kr).

Kostnader per klubb 2006 och 2005 inkl & exkl spelarförv, mkr.

	År 2006	År 2006	År 2005	År 2005
	Kostnader inkl	Kostnader exkl	Kostnader inkl	Kostnader exkl
	<u>Spelarförvärv</u>	<u>spelarförvärv</u>	<u>spelarförvärv</u>	<u>spelarförvärv</u>
Djurgården	96,5	84,8	75,3	60,7
BK Häcken	88,7	78,9	76,6	76,4
Hammarby	86,9	82,0	71,6	67,3
Malmö FF	82,9	70,0	99,1	87,8
Helsingborgs IF	75,9	66,4	48,5	46,4
AIK	75,6	69,5	Superettan	Superettan
IFK Göteborg	69,7	63,8	88,1	78,9
IF Elfsborg	61,2	58,4	53,2	51,5
Halmstads BK	42,8	41,0	43,7	41,7
Örgryte IS	40,0	39,2	46,3	39,3
Kalmar FF	35,0	32,6	30,0	27,3
GAIS	30,3	25,7	Superettan	Superettan
Östers IF	29,2	27,2	Superettan	Superettan
Gefle IF	21,3	19,8	15,8	15,5
Landskrona BoIS	Superettan	Superettan	35,6	33,7
GIF Sundsvall	Superettan	Superettan	35,4	31,8
Assyriska FF	Superettan	Superettan	17,4	17,1
* Allsvenskan totalt	836,0	759,3	736,6	675,4

Tabell 9

Jämför kommentar angående intäkter avseende Djurgården ovan. I analogi med denna finns det kostnader som tillkommit år 2006 beroende på att Djurgården strukturerat om sin organisation så att reklam- och sponsring numera ingår, vilket också innebär att dess motsvarande kostnader också ingår. Detta förklarar de ökade kostnader för Djurgården.

Notera också att i BK Häckens kostnader ingår 40,0 mkr som avser Gothia Cup. Justerat för dessa kostnader blir BK Häckens kostnader endast 48,7 mkr.

Östers IF, Örgryte IS och BK Häcken klarade inte att behålla sin allsvenska plats inför år 2007. Genom att Allsvenskan under senare år haft en tendens att skiftas i klubbar utifrån deras intäkter, och därmed deras kostnadsmöjligheter, så verkar situationen uppstått att det är sportsligt ganska jämnt i det lägre skiktet. Det går därför inte att dra några säkra slutsatser angående hur stora kostnader man bör ha råd med för att klara sig kvar i Allsvenskan. I BK Häckens fall räckte inte 48,7 mkr (efter justering för Gothia Cup).

Lysande undantag från regeln om den intäktsmässiga skiktningen, och därmed även den kostnadsmissiga skiktningen, utgör dock Kalmar FF som med sina 35 mkr i kostnader inklusive spelarförvärv nådde en femteplats i Allsvenskan.

Gefle IF förtjänar också att omnämnas, som med sina 21,3 mkr i kostnader inklusive spelarförvärv lyckades komma på 9:e plats i Allsvenskan.

Spelartransfers

De allsvenska klubbarnas spelarförsäljningar uppgick år 2006 till 137,1 mkr (2005: 133,8 mkr). Detta är dock fortfarande mindre än rekordåret 2001 då dessa uppgick till 166,1 mkr, varvid vid rekordåret 2001 nästan hälften av intäkterna var effekterna av en enda försäljning.

Av de allsvenska klubbarnas totala spelarförsäljningar svarade år 2006 Malmö FF för 38,2 mkr och Djurgården för 24,1 mkr, Hammarby för 14,3 mkr samt IFK Göteborg för 13,9 mkr.

Under år 2006 har antalet allsvenska klubbar som balanserar sina utgifter för spelarköp åter ökat tillbaka tolv från att varit tio under år 2005 och tolv under år 2004.

De totala spelarköpen 2006 uppgick till 98,1 mkr, varav 31,5 mkr kostnadsförts direkt och 66,6 mkr bokförts i balansräkningen.

Utgifterna för spelarförvärv har under de tre senaste åren åter ökat, efter att under flera år ha minskat. Utgiftsökningen beror förstås av att inkomsterna från försäljningar ökat, som ju delvis finansierar förvärven.

Under de senaste sex åren har ingen Allsvenska förening spelat i Champions League, vilket inneburit att det under dessa år inte kommit in investeringskapital den vägen.

Spelarförsäljningar och spelarförvärv 1998-2006, mkr

Observera endast försäljningar och förvärv, ej ut- och inhyrning.

	<u>1998</u>	<u>1999</u>	<u>2000</u>	<u>2001</u>	<u>2002</u>	<u>2003</u>	<u>2004</u>	<u>2005</u>	<u>2006</u>
Spelarförsäljningar	131,1	86,7	95,4	166,1	54,7	64,2	61,2	133,8	137,1
Varav till utländska klubbar				126,0	46,0	38,0	40,0	82,0	95,0
Spelarförv, dir kostn.förda	47,8	36,6	17,1	21,7	7,6	15,2	17,0	31,0	31,5
Spelarförv, balanserade	34,1	26,9	93,3	38,4	40,4	29,1	51,9	51,9	66,6
Varav förv. från utl. klubbar				18,0	24,0	15,0	41,0	55,0	76,0

Tabell 10

Balanserat värde externa spelarförvärv 1997-2006, mkr

Det totala balanserade värdet i de allsvenska klubbarnas 2006 uppgick till 80,7 mkr. De klubbar som inte balanserar spelarvärden är Djurgården och BK Häcken. I viss mån kan man misstänka att det i förhållande till de övriga klubbarna kan finnas dolda värden i dessa båda klubbar.

	<u>1998</u>	<u>1999</u>	<u>2000</u>	<u>2001</u>	<u>2002</u>	<u>2003</u>	<u>2004</u>	<u>2005</u>	<u>2006</u>
Bokfört spelarkapital	28,9	33,1	82,1	65,5	65,6	45,8	47,6	54,5	80,7
Antal fören. som bal. utg.	7	7	12	12	12	13	12	10	12

Tabell 11

Genomgående värderas, i de fall spelarvärden tas upp i balansräkningen, spelarna till anskaffningsvärde som skrivs av över spelarnas ursprungliga kontraktstid med den nya klubben, allt enligt den svenska elitlicensens redovisningsregler. De spelarvärden som aktiveras är genomgående externa spelarförvärv där den förvärvade spelarrättigheten bokförs som immateriell anläggningstillgång. Det är alltså inte fråga om att balansera kostnader för egna produkter. Observera för övrigt Årsredovisningslagens 4 Kapitel 6 §, som innebär att ideella föreningar ej kan skriva upp anläggningstillgångars värde. Såväl värderings- som avskrivningsprinciper följer för övrigt internationell praxis.

Klubbar som balanserar utgifter för spelarförvärv

	<u>Balanserat värde 2006, mkr</u>	<u>Balanserat värde 2005, mkr</u>
Malmö FF	28,8	23,3
AIK	11,6	Superettan
IF Elfsborg	10,1	5,6
Hammarby	8,3	7,1
Helsingborgs IF	5,9	2,3
IFK Göteborg	5,5	9,0
Kalmar FF	2,5	0,0
Örgryte IS	2,1	0,2
GAIS	2,0	Superettan
Östers IF	1,8	Superettan
Halmstads BK	1,5	0,5
Gefle IF	0,6	0,2
Landskrona BoIS	Superettan	4,4
GIF Sundsvall	Superettan	1,9
* Totalt	80,7	54,5

Tabell 12

Allsvenska klubbarnas egna kapital och soliditet

De allsvenska klubbarna redovisade den sista december 2006 ett samlat eget kapital uppgående till 194,5 mkr (2005: 116,2 mkr)

Detta motsvarade en soliditet uppgående till 29 % (2005: 22 %).

	<u>2000</u>	<u>2001</u>	<u>2002</u>	<u>2003</u>	<u>2004</u>	<u>2005</u>	<u>2006</u>
Eget kapital, mkr	101,5	137,0	89,1	60,4	95,7	116,2	194,5
Soliditet	29 %	36 %	24 %	17 %	24 %	22 %	29 %
Antal klubbar med pos eller noll i EK	9	12	11	11	14	13	14

Tabell 13

Av det egna kapitalet år 2006 stod Malmö FF för 97,1 mkr, AIK för 18,8 mkr och BK Häcken för 17,8 mkr.

Helsingborgs IF-koncernen redovisar i årsredovisningen ett positivt eget kapital 12,3 mkr, men beroende på de åtaganden som finns att återbetala erhållna kapitaltillskott när det finns ett positivt eget kapital, så har Helsingborgs IF-koncernens egna kapital i denna analys korrigerats till noll, i enlighet med SvFF:s Licensnämnds beslut.

GAIS-koncernen redovisar i årsredovisningen ett positivt eget kapital 6,4 mkr, men beroende på att uppskrivningar av anläggningstillgångar, enligt Årsredovisningslagen Kapitel 4 § 6, ej är tillåtet för annat än AB och ekonomiska föreningar, har det egna kapitalet justerats till + 3,2 mkr, i enlighet med SvFF:s Licensnämnds beslut.

Malmö FF redovisar i årsredovisningen ett positivt eget kapital 99,2 mkr, men beroende på att uppskrivningar av anläggningstillgångar, enligt Årsredovisningslagen Kapitel 4 § 6, ej är tillåtet för annat än AB och ekonomiska föreningar, har det egna kapitalet justerats till + 97,1 mkr, i enlighet med SvFF:s Licensnämnds beslut.

	<u>Eget kapital,</u> <u>mkr</u>	<u>Totalt kapital,</u> <u>mkr</u>	<u>Soliditet</u>	<u>Elitlicenskonsekvens</u>
Malmö FF	+ 97,1	126,2	77 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2008
AIK	+ 18,8	98,8	19 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2008
BK Häcken	+ 17,8	29,3	61 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2008
IF Elfsborg	+ 13,4	139,9	10 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2008
Hammarby	+ 10,0	42,9	23 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2008
Kalmar FF	+ 8,3	11,8	70 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2008
Halmstads BK	+ 7,2	30,8	23 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2008
Djurgården	+ 5,7	34,8	16 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2008
IFK Göteborg	+ 4,3	35,1	12 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2008
Östers IF	+ 3,6	12,4	29 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2008
Gefle IF	+ 3,4	6,9	51 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2008
GAIS	+ 3,2	12,3	26 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2008
Örgryte IS	+ 1,7	44,8	4 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2008
Helsingborgs IF	0,0	33,9	0 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2008
* Totalt	+ 194,5	659,9	29 %	

Tabell 14

Elitlicensens regler i korthet

På Förbundsmötet i mars 1999 beslutades att införa en svensk elitlicens för spel i Allsvenskan och Superettan. Denna licens trädde i kraft från och med år 2002, och baserades första gången på boksluten år 2001, varvid licenser för säsongen 2003 behandlades, och beviljades.

Årsredovisningarna för 2006 ligger således till grund för licensbehandlingen inför säsongen 2008.

För att få elitlicens får man inte ha negativt eget kapital.

Om en klubb inte uppnår att ha noll eller positivt eget kapital skall i första hand en handlingsplan upprättas angående hur man under året skall uppnå minst noll i eget kapital. Första gången detta skedde var således avseende 2001 års bokslut hur man under år 2002 skulle uppnå minst noll i eget kapital.

Om handlingsplanen är uppenbart orealistisk avkrävs klubben att senast den 1/10 inlämna ett periodiserat bokslut per den 31/8. Om även detta visar negativt eget kapital sker degradering nästföljande år. Formellt beslut angående detta fattas av Representantskapsmötet i december. Något sådant aktuellt fall finns inte inför Representantskapsmötet i december 2007, jämför ovan sammanställningen över föreningarnas egna kapital i årsredovisningarna 2006.

Följer klubben en godkänd handlingsplan så att man uppnår minst noll i eget kapital vid närmast efterföljande årsbokslut så har klubben uppfyllt kriteriet för det egna kapitalets storlek vid licensprövningen inför nästkommande säsong. Vid första tillfället avseende årsbokslutet år 2002, då positivt eller noll i eget kapital gav licens för säsongen 2004.

Om klubben inte klarar att följa handlingsplanen och vid nästkommande årsbokslut fortfarande har negativt eget kapital åläggs föreningen att upprätta ett periodiserat bokslut per den 31 augusti och inlämna denna senast den 1 oktober. Om detta periodiserade bokslut visar negativt eget kapital och särskilda skäl inte finns för undantag så sker degradering en division inför nästkommande säsong. Beslut om detta fattas av vid Representantskapsmötet i december. Något sådant aktuellt fall finns inte inför Representantskapsmötet i december 2007, jämför ovan sammanställningen över föreningarnas egna kapital i årsredovisningarna 2006.

Ett ytterligare krav för elitlicens är att det per den 31 augusti ej får finnas några förfallna skulder avseende skatter och allmänna avgifter, skulder till SvFF, SDF eller annan medlemsklubb som inte kan kvittas mot fordringar.

Om skulder av angivet slag är förfallna detta datum ska licens för nästkommande år inte beviljas.

Elitlicens erhålles för ett år i taget.

Se vidare Anvisningar till Elitlicensens ekonomikriterier på Svenska Fotbollförbundets hemsida www.svenskfotboll.se under dokumentbank och under ekonomi.

Allsvenska klubbarnas egna kapital och redovisade resultat 2006, mkr

	<u>Eget kapital</u>	<u>Resultat</u>
Malmö FF	+ 97,1	+ 37,8
AIK	+ 18,8	+ 16,2
BK Häcken	1) + 17,8	+ 5,8
IF Elfsborg	+ 13,4	+ 7,0
Hammarby	+ 10,0	+ 3,9
Kalmar FF	+ 8,3	+ 4,3
Halmstads BK	+ 7,2	- 2,1
Djurgården	1) + 5,7	+ 5,6
IFK Göteborg	+ 4,3	+ 0,8
Östers IF	+ 3,6	+ 3,0
Gefle IF	+ 3,4	+ 0,3
GAIS	+ 3,2	+ 4,0
Örgryte IS	+ 1,7	+ 1,2
Helsingborgs IF	0,0	+ 7,6
* Totalt	+ 194,5	+ 95,4

1) Balanserar ej spelarvärden

Tabell 15

Slutsatser av ovanstående kan bl. a. vara att ekonomierna i de Allsvenska klubbarna aldrig varit så god som den nu är. Ingen klubb redovisar negativt eget kapital den 31 december 2006. Endast en klubb redovisade negativt resultat år 2006. Den klubben minskade sitt underskott från -3,8 mkr under år 2005 till - 2,1 mkr under år 2006. Om klubben kan fortsätta resultatförbättringen i samma takt år 2007 bör den kunna redovisa nollresultat. Klubben kan redovisa samma resultat som år 2006 i cirka tre år innan man kommer på negativt eget kapital.

Om man blickar tillbaka några år så har antalet förutsägbara problemklubbar mer eller mindre eliminerats helt, vilket elitlicensens i sig sannolikt bidragit till.

Noteras kan att BK Häcken redovisade positivt resultat 5,8 mkr och ett eget kapital + 17,8 mkr, men inte klarade att få ihop tillräckligt med poäng för att behålla sin plats i Allsvenskan inför säsongen 2007. Detta visar hur svår balansgången ibland kan vara i prioriteringarna mellan att nå en stabil ekonomi och att nå goda sportsliga resultat.

Nämnas kan i sammanhanget också att till allsvenskan 2007 nyuppflyttade IF Brommapojkarna, Trelleborgs FF och Örebro samtliga redovisade positivt eget kapital i årsredovisningarna 2006.

Samband mellan klubbarnas kostnader och tabellposition

Jämför kostnaderna per klubb tidigare i denna rapport, varvid här avses totala kostnader inklusive spelarförvärv.

	<u>Rangordning efter kostnader</u>	<u>Tabellposition</u>
Djurgården	1	6
Hammarby	2	3
Malmö FF	3	7
Helsingborgs IF	4	4
AIK	5	2
IFK Göteborg	6	8
IF Elfsborg	7	1
BK Häcken	1)	12
Halmstads BK	9	11
Örgryte IS	10	14
Kalmar FF	11	5
GAIS	12	10
Östers IF	13	13
Gefle IF	14	9

1) Exkl Gothia Cup

Tabell 16

Slutsatsen av ovanstående är att det för detta år råder ett klart samband mellan rangordning utifrån årets kostnader och årets tabellposition för Helsingborgs IF och Östers IF. Även i fjol rådde det ett klart samband för Helsingborgs IF, som även då hade samma position om man rangordnar utifrån årets kostnader och årets tabellposition.

I övrigt är sambanden inte lika tydliga, men det är sällan som någon klubb som rangordnat efter kostnader befinner sig i skiktet position 1 – 7 inte också når en tabellposition på övre halvan. År 2006 var det endast IFK Göteborg, vars kostnader rangordnats som sexa, och som kom åtta i poängtabellen, som inte hamnade sportsligt på den halva som den kostnadsmässigt hamnade i rangordning.

Av det kan man trots allt dra slutsatsen att klubbar som har råd med högre kostnader också har en betydligt större chans att nå högre i tabellposition.

Undantaget från detta är Kalmar FF och Gefle IF, som båda nått betydligt högre i tabellposition än om man rangordnar dem efter kostnader, och å andra sidan Djurgården och Malmö FF, som inte nått riktigt samma nivå i tabellposition som om man rangordnar dem efter kostnader.

En förklaring till att nedlagda kostnader inte alltid har ett samband med tabellpositionen kan vara att det ideella arbetet från såväl ledare och andra funktionärer som kan vara betydande, samt det faktum att det är ute på planen som spelet om poängerna avgörs.

Bolagiseringstrender

Under de senaste åren har utvecklingen gått mot en högre grad av bolagisering av delar av verksamheter, och i vissa fall hela verksamheten.

Syftet med bolagiseringarna kan vara olika. Det vanligast förekommande syftet torde vara att genom bolagisering i en eller annan form få ett riskkapital tillgängligt för att kunna utveckla verksamheten. Detta kan vanligen ske i form av riskkapitalbolag som fungerar som finansieringsbolag vid föreningarnas finansiering av spelarförvärv.

Andra bolagiseringsmodeller finns dock. IFK Göteborg har ett marknadsbolag, IFK Göteborg Promotion AB, som bedriver reklam- och marknadsaktiviteter knutna till föreningen, samt Helsingborgs IF har ett marknadsbolag HIF Service AB, som bedriver försäljning av reklam, souvenirer och andra marknadsaktiviteter kopplat till föreningen.

Ett sätt att bolagisera är att elitfotbollsverksamheten i sin helhet läggs i bolagsform, i ett s k IdrottsAB. Exempel på detta är i denna rapport AIK Fotboll AB, Djurgårdens Elitfotboll AB och Hammarby Fotboll AB. I Allsvenskan 2007 finns dessutom ÖSK Elitfotboll AB.

För övrigt kan nämnas att i Superettan 2007 finns Enköpings Fotboll AB, Sirius Fotboll AB och Örgryte Fotboll AB samt i Damallsvenskan Djurgården/Älvsjö Damfotboll AB, Bälinge Fotboll AB och AIK Fotboll AB (samma bolag som i Allsvenskan).

Dessutom finns exempel på andra typer av bolag som är kopplade till de allsvenska föreningarna. Detta kan t ex vara bolag som äger en arena, såsom IF Elfsborg som äger Borås Arena AB, eller bolag som bedriver souvenirförsäljning, såsom Hammarby Fotboll Merchandise AB.

Observera att denna förteckning inte gör anspråk på att vara fullständig.

Gemensamt för föreningarna som placerade sig på den övre halvan i Allsvenskan år 2006 är att de oftare än föreningarna som placerade sig på den nedre tabellhalvan hade etablerat någon form av samverkan med bolag. Ettan IF Elfsborg genom arenabolaget Borås Arena AB, tvåan AIK Fotboll AB (som är ett IdrottsAB), trean Hammarby Fotboll AB (som är ett Idrotts AB), fyran Helsingborgs IF genom sitt ovan nämnda marknadsbolag HIF Service AB, sexan Djurgårdens Elitfotboll AB (som är ett IdrottsAB) sjuan Malmö FF (som tidigare etablerat samarbete med riskkapitalbolaget Pildammarnas Invest AB och åttan IFK Göteborg genom sitt ovan nämnda marknadsbolag IFK Göteborg Promotion AB.

Till detta kan läggas att femman Kalmar FF under senare delen av år 2005 bildade ett dotterbolag Kalmar Arena AB, som dock inte bedrev någon verksamhet under år 2005 och 2006.

Slutsatsen av ovanstående skulle därmed kunna vara, i alla fall om man utgår från 2006 års resultat, att bolagisering av verksamheten, helt eller delvis, kan öka förutsättningarna att nå bra sportsliga framgångar på Allsvensk nivå.

Sammanfattning

De samlade ekonomiska resultat för de allsvenska klubbarna var år 2006 det bästa någonsin.

Resultatet för de allsvenska klubbarna uppgick år 2006 till + 95,4 mkr inklusive finansiella poster (2005: + 15,0 mkr). 2006 års resultat var 80,4 mkr bättre än 2005 års resultat, trots att spelaromsättningsnettot (nettot mellan intäkter från försäljning och kostnader från förvärv av spelare) var 9,9 mkr sämre år 2006 jämfört med år 2005.

Klubbarnas samlade resultat från verksamhet, exklusive spelaromsättning, under år 2006 var ett överskott 31,3 mkr (2005: - 59,0 mkr), vilket är en förbättring med 90,3 mkr jämfört med år 2005.

Malmö FF redovisade det största överskottet år 2006, 37,8 mkr, följt av AIK med 16,2 mkr. Endast Halmstads BK redovisade underskott, - 2,1 mkr.

I första hand beror de förbättrade resultaten i klubbarna av att det nya TV-avtalet, som började gälla från och med år 2006, ökat klubbarnas intäkter.

I andra hand beror det på vilka klubbar som olika år spelar i Allsvenskan, där t.ex. AIK år 2006 spelade i Allsvenskan och år 2005 spelade i Superettan.

I tredje hand beror det på att klubbarna lyckats hållit tillbaka kostnadsutvecklingen, och inte låtit dessa öka lika mycket som intäkterna.

De totala intäkterna för de allsvenska klubbarna ökade år 2006 med 24 %, eller 179,5 mkr, jämfört föregående år, och uppgick år 2006 till 931,1 mkr.

Den genomsnittliga intäkten per klubb uppgick till 66,5 mkr (2005: 53,7 mkr), spridningen mellan klubbarna är dock stor, från Gefle IF:s 21,6 mkr till Malmö FF:s 120,7 mkr.

De totala kostnaderna för klubbarna ökade med 13 %, eller 99,4 mkr jämfört med föregående år, och uppgick år 2006 till 836 mkr.

Den genomsnittliga kostnaden per klubb uppgick till 59,7 mkr (2005: 52,6 mkr).

Även här var spridningen stor, från Gefle IF:s 21,3 mkr till Djurgårdens 96,5 mkr.

Den genomsnittliga spelarlönen uppgick till 55.303 kr/månad vid 12 månaders anställning och antaget 22 spelare i snitt per allsvensk spelartrupp (2005: 50.406 kr). Ökningen uppgick således till 9,71 % under år 2006. Av ökning beror 2,1 %-enheter av att andra klubbar spelade i Allsvenskan år 2006 jämfört med år 2005.

Spelarlönernas andel av driftskostnaderna var år 2006 åter under 30 % (28,8 %), vilka de varit sedan år 2000 med undantag för år 2005 då de var 32,1 %.

Den anpassning som under senare år skett i de allsvenska klubbarna med syfte att minska sårbarheten och inte vara lika beroende av internationella spelarförsäljningar och/eller deltagande i UEFA:s klubbävlingar har under år 2006 fortsatt. Eventuella tillskott från dessa intäktskällor har under senare år alltmer betraktats som medel för att investera i öronmärkta projekt, som inte driver upp den allmänna kostnadsnivån, eller medel för att konsolidera.

Finansiellt redovisade föreningarna i Allsvenskan ett samlat eget kapital uppgående till + 194,5 mkr för 2006 (2005: + 116,2 mkr). Den främsta förklaringen till denna förbättring är de resultat som redovisats ovan.

Malmö FF som redan föregående år var Sveriges rikaste förening har under året stärkt sin position ytterligare och har nu 97,1 mkr i eget kapital, vilket bara är cirka 30 mkr lägre än när IFK Göteborg var som rikast.

Tvåa är AIK med 18,8 mkr i eget kapital, tätt följt av BK Häcken som hade 17,8 mkr i eget kapital.

Samtliga Allsvenska klubbar redovisade positivt eller noll i eget kapital.

Allmänt sett är nog dock fortfarande de flesta klubbarna underkapitaliserade. Vägar att stärka sina positioner kan till exempel vara satsningar på spelarförädlingar med syfte vidareförsäljning till allsvenska eller utland, ökade publikintäkter, mer prestationsbundna spelarsättningar och därmed kopplingar mellan intäkter och kostnader, inkomstbringande sidoverksamheter som tar till vara varumärkets mervärde samt anskaffande av externt riskkapital, varvid i samtliga fall eventuella skattekonsekvenser i varje enskilt fall måste analyseras.

För att föreningar, med idrottsliga ambitioner som är högre än de egna finansiella resurserna, skall kunna finansiera externa spelarförvärv, har under senare år i några fall skapats riskkapitalbolag, som står för finansiering och finansiell risk vid externa spelarförvärv.

Inslagen av bolagiseringar i olika former tenderar att öka, där det förekommer såväl bolagiseringar av hela elitverksamheter, såsom i SK Idrotts AB, som bolagisering av delar av verksamheter. Syftet med dessa bolagiseringar kan vara att både stärka balansräkningarna och renodla verksamheterna. I 2006 års Allsvenska deltog tre SK Idrotts AB; AIK Fotboll AB, Djurgårdens Elitfotboll AB och Hammarby Fotboll AB. Under år 2007 tillkommer i Allsvenskan ÖSK Elitfotboll AB.

Det förefaller, utifrån 2006 års tabellplaceringar, som att det underlättar att driva verksamheten i bolagsform, eller i samverkan med bolag, om man skall nå högt i den Allsvenska tabellen.

Idrottsverksamhets särart är att man i verksamheten har att arbeta parallellt med såväl verksamhetsmål i form av sportsliga elitmål och sociala idrottsliga breddmål, som ekonomiska mål. Styrningen för att hitta balansen mellan dessa mål är inte lätt. Detta kan också vara en viktig förklaring till att föreningarna har svårt att bygga upp ett eget kapital. Kostnadsbesparingar leder lätt till sämre förutsättningar att nå verksamhetsmålen, vilka hos bl.a. många supportere och medlemmar ofta får den största uppmärksamheten. Införandet av Elitlicensen har dock inneburit att förståelsen för att inte ha negativt eget kapital har ökat högst väsentligt.

Man kan också uttrycka det som att skillnaden mellan företagsverksamhet och ideell föreningsverksamhet är att i ett företag är verksamhetsinnehållet ett medel för att nå målet ekonomiska överskott till ägarna, medan det i en ideell förening är ekonomin som är medlet för att nå målet ett bra verksamhetsinnehåll (som kan mätas såväl som elitlags tabellposition i Allsvenskan som den sociala breddverksamhetens kvalitet och kvantitet).

För de flesta klubbar i Allsvenskan synes det råda ett visst samband mellan nivån i rangordningen utifrån utgifter och årets tabellposition. Sambanden är inte tydliga, men det är sällan som någon klubb som rangordnat efter kostnader befinner sig i skiktet position 1 – 7 inte också når en tabellposition på övre halvan. År 2006 var det endast IFK Göteborg, vars kostnader rangordnats som sexa, och som kom åtta i den Allsvenska tabellen, som inte hamnade sportsligt på den halva som den kostnadsmässigt hamnade i rangordning.

Av det kan man trots allt dra slutsatsen att klubbar som har råd med högre kostnader också har en betydligt större chans att nå högre i tabellposition.

Undantaget från detta är Kalmar FF och Gefle IF, som även år 2006 båda nått betydligt högre i tabellposition än om man rangordnar dem efter kostnader, och å andra sidan Djurgården och Malmö FF, som inte nått riktigt samma nivå i tabellposition som om man rangordnar dem efter kostnader.

Avslutningsvis kan sägas att ordet ekonomi ju per definition är förmågan att kunna hushålla med resurser, varför det därför säkert finns anledning för fler klubbar att ta lärdom av arbetssätten i de klubbar med tabellplaceringar som är högre än vad deras rangordning utifrån kostnader är. I synnerhet i de fall det upprepas under flera år.

*Svenska Fotbollförbundet
Kjell Sahlström*